

Sergej Lukjanenko
ŠALČIO KRANTAI
Fantastinis romanas

Sergej Lukjanenko
EUROPOS FANTASTIKOS LYDERIS

Prieš du tūkstančius metų į pasaulį atėjo Išganytojas, sukūrė daugybę stebuklų, o išeidamas paliko žmonėms Žodį, kurį ištarus galima padaryti neįtikėtinų dalykų. Tačiau Žodį žino ne visi, o norėtų jį valdyti daugelis. Todėl labai dažnai siaubinga mirtimi miršta tie, iš kurių bandyta šį Žodį išgauti...

Iš rusų kalbos vertė NIDA JAKUBAUSKAITĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
322 tomas. Serija įkurta 1990m.

Сергей Лукьяненко - ХОЛОДНЫЕ БЕРЕГА
Москва, АСТ, 1998

Copyright © by Sergej Lukjanenko, 1998

Cover art copyright © by Luis Royo, 2002

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2005

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

I dalis

LIŪDESIO SALOS

1 SKYRIUS,

*kuriame aš apibendrinu faktus ir
stengiuosi jais patikėti*

Rimbas prižiūrėjo rankose atrodė gyvas. Kartais snūduriuodavo, pasidėjęs galvą ant stiprių rankų, tankiai apžėlusią šviesia garbanota vilna, kartais mieguistai pasirąžydavo beveik liesdamas katorgininkų pečius arba staiga pašokdavo įniršęs ir puldavo rangytis į visas puses žybčiodamas mažyčiu variniu antgaliu.

O prižiūrėjo veidas, visada toks nuobodžiaujantis ir abejingas, tokiomis akimirkomis tarsi sakydavo: čia ne aš, ne aš, be piktumų, vyrai! Jis, tik jis - ką nori, tą ir daro...

- Tai ką, žmogžudžiai ir banditai... maištą ar kelsim?

Padrikas balsų choras atsiliepė, kad ne, jokių

būdu, net minties nėra. Prižiūrėtojas išspaudė šypseną:

- Gerai, pradžiuginot senį...

Kaip prižiūrėtojas, jis tikrai buvo senas - turbūt jau kokių keturiasdešimties. Retas kuris sulaukia tokio amžiaus tokiam darbe - vieną grandinę prismaugia, kitą kojomis užtrypia, o trečias, žiūrėk, ir pats išeina pinigėlių pasitaupęs toliau nuo bėdos. Geriau jau rikiuotėje žygiuoti arba patru-liuoti naktį gatvėse prisidengus plona sargybinio kirasa negu prasidėti su pora dešimčių viskam pasiryžusių nusikaltėlių.

Bet šitas, visų vadinamas įsisenėjusia Klouno pravarde, buvo per daug atsargus, kad pakliūtų į nagus kokiam nors iš nevilties išdrąsėjusiam kaliniui, ir per daug protingas, kad be reikalo siuntintų visą etapą. Nedidelis juk darbas - išsiaiškinti, kuris kaltas, o tik po to griebtis rimbo, arba riktelėti ant virėjo, kad išvirtų ko nors valgoma iš tų davinio likučių, kurių dar nespėjo išvogti?

O juk ne... ne kiekvienas supranta tokius dalykus. Taip ir prasideda laivų triumuose tokie beprotiški maištai, kad po jų sutrikę karininkai ne-

randa net skutų iš buvusių gorilų. Ir belieka tik pakarti kiekvieną trečią, nors net šitokios priemonės apramina katorgininkus neilgam.

- O tu, Ilmarai? Spynų dar neišrakinėjai?

Sunki ranka užgulė mano petį. Och, turi Klounas sveikatos! Nenorėčiau aš jo pykdyti - net ir be grandinių.

- Ką tu, Kloune. Ne mano jos nosiai.

Prižiūrėtojas, pasilenkęs prie mano gulto - garbingo, priešakinio, su vieninteliu kaimynu, - nusišiepė.

- Čia tai jau tikrai, Ilmarai... tikrai. Bet tu juk ne tik nosį, o dar ir liežuvį turi. A? Gal tu turi ir Žodį, o prie to Žodžio raktų ryšulį laikai prikabinęs?

Sekundės dalį jo akys žvilgtelėjo į mane skvarbiai kaip du gražtai. Pavojingai žiūrėjo.

- Jeigu aš turėčiau Žodį, - tyliai pasakiau jam, - aš, Kloune, nesitrinčiau antrą savaitę tokioje smarvėje.

Klounas susimąstė. Triumo lubos žemos - ko jau čia, kuriems galams dėl katorgininkų stengtis, ir jis nejučia kūprinosi, kad neužkabintų tiesiai virš

galvos siūbuojančio žibinto.

- Irgi teisybė, Ilmarai. Toks tavo, matyt, likimas
- šūdą uostyti.

Jis pagaliau nuėjo ir aš lengviau atsikvėpiau.

Šūdas - ne bėda. Iškęsdavau ir ne tokius dalykus. Visai kitas dalykas - rūdynų smarvę uostyti, nuo tos tai tikrai net kvėpuoti atprasi.

Prižiūrėtojas išėjo, pažvangino sklendėmis ir nudundėjo batais per trapą. Triumas iškart atgijo. Klounas - ne iš tų, kurie suvaidina, kad išėjo, o paskiau stovi ir klausosi už durų.

- Kur kaladę dėjai, Pliki? - suriko kišenvagis Lokis, pakliuvęs į katorgą per kažkokią piktą likimo ironiją. Pagal visus įstatymus turėjo jis gauti nebent gero rimbo, gal dar nebent pirštą galėjo nukirsti. O nieko panašaus - krito teisėjui į akį, o gal prisiminė tas savo mergužėlę, kuriai turguje kišenės apšvarino - ir baigta. Plauk į Liūdesio Salas, tikėkis, kad jaunystė padės ištempti trejus paskirtus metus. Bet Lokis nosies nenukabino - tokie niekad jos nenukabina. Matyt, ne veltui gavo pravardę šiauriečių dievo juokdario garbei...

- O tu paieškok, tu gi čia meistras, - niūriai atsi-
liepė Plikis, smulkus valdininkas, pakliuvęs už
iždo lėšų grobstymą. Viskas aišku, šiandien jam
lošti nesiseka...

Tolimiausiam kampe Vollis saldžiabalsis vėl
užtraukė dainą, kurią užbaigti sutrukdė atėjęs
prižiūrėtojas. Per ilgą savo liežuvį pakliuvo jis į
katorgą, bet jokių išvadų iš to nepadare. Ką ir
bekalbėti, sodina jį jau trečią kartą, o Vollis sąži-
ningai mosikuodavo kirtikliu visą jam skirtą pus-
metį - už vagystę daugiau neduoda - ir vėl imda-
vosi senų darbelių.

*- Pasakė mokesčių rinkėjas, kad rinkliava nauja,
- Aš viską sumokėsiu, - atsakiau jam...*

Balsą jis tikrai turėjo gerą ir akiplėša buvo kaip
reikiant, bet šiaip jau dainininkas buvo plikas
kaip tilvikas. Kaimuose ir amatininkų kvartaluose
jį tikriausiai palydėdavo ovacijomis... O jam, beje,
kitokios šlovės ir nereikėjo. Aš tingiai klausiausi,
kokie būtent produkto pririnko dainelės herojus
didelį maišą, vietoje ko tą produktą atidavė ir

kaip apsižioplino bukas mokesčių rinkėjas, iškra-
tęs maišo turinį tiesiai į vežimą ant visos surink-
tos duoklės.

Geriau jau svetimas dainas dainuotų, kvailys...
Apie meilę, apie mėnesienos taką ant vandens,
apie paslaptinį Žodį. Ir pats būtų sotus, ir
žmones linksmintų.

- Naują! - baisiu balsu suriko Lokis. Jam šian-
dien sekėsi lošti. Gal fortūna šypsojosi, o gal pirš-
tų miklumas gelbėjo. Įdomu, iš ko jie lošia - iš
pietų davinio, iš budėjimo ar tik dėl įdomumo?

- Gana, - pasakiau aš, žiūrėdamas į siūbuojan-
čias medines lubas. Lubos tyliai girgžčiojo - kaž-
kas vaikštinėjo deniu. - Prisilošėt. Miegoti laikas.

- Ilmarai, baik... nereikia, - netvirtai pradėjo Lo-
kis.

- Pasakiau - gana!

Komanduoti dvidešimčiai šitų chuliganų - ano-
kia laimė. Bet buvau priverstas šito imtis - ant-
raip valdžią triume būtų užgrobęs Slavko buka-
galvis, pats tikriausias žmogžudys, kurį suėmė
tiesiai prie šviežutėlio lavono. Šimtas kilogramų

raumenų ir kaulų, o dar - trupinėlis smegenų po kieta kakta. Aš iš visos širdies tikėjausi, kad rūdnuose jį netyčia pervažiuos prikrauta vagone-tė. Galėčiau net ir pats padėti, gaila, kad neturiu noro po žeme lįsti.

Todėl rytoj reikės suktis. Pamiklinti smegenis ir kojas, bėgti, slapstytis. Įrodyti, jog ne be reikalo mane laiko pačiu mikliausiu visoje Valstybėje va-gimi. Iš šachtos nelabai pabėgsi - visos viltys į trumpą kelionę iš uosto į kalnus.

Reikia išsimiegoti...

Aš atsikėliau ir užgesinau žibinto dagtį. Užsmir-do susvilusiu aliejum. Tamsoje iškart pasigirdo bangų skalandavimas į bortą, lyg klausia būtų paaštrėjusi. Girgžčiojo gultai, kai kurie kaliniai paskubomis murmėjo privalomas vakarines mal-das Išganytojui, Vollis pusbalsiu baigė traukti dainą - nemokėjo jis sustoti per vidurį, aš jam nieko net ir nesakiau.

- O va aš vieną kartą turėjau mergą... - Slavko pradėjo eilinę istoriją prieš miegą. Katorgoje apie moteris geriau nekalbėti - antros savaitės pabai-goje visi įsiaudrina ir prasideda negeri dalykai.

Bet Slavko aš nepertraukinėjau - visos jo istorijos būdavo tokios beviltiškai kvailos ir vemt verčiančios, kad veikdavo geriau netgi už bromą, kurio mums pagal daktarų instrukciją primaišo į gėralą. Nuo jų įsisiūbuodavo tik pats Slavko, ir dar taip smagiai, kad jau antrą kelionės dieną aš patariau Klounui sukeisti žmones ant gultų. Dabar šalia Slavko bukagalvio gulėjo tylus ir platus kaip komoda griau medis iš kažkokio dar senovės dievų pamiršto rosų kaimo. Kaip jis pakliuvo į Valstybę, kur išmoko kalbėti, už ką pakliuvo į katorgą - nežinau. Vyras jis buvo neblogas, o raumenų turėjo daugiau ir stipresnių negu Slavko. Namuose, rodos, kalviu buvo. Viena bėda - labai jau inertiškas, pasinėręs į savo mintis. Pats apsigins, bet žmonių rankose neišlaikys. Vaikį, kuris iš pradžių buvo paguldytas šalia žmogžudžio, aš dėl visa pikta perkėliau ant gulto tiesiai virš savęs - nors etapo vyresnysis ir turi teisę gyventi patogiai, bet taip visiems bus ramiau. Gal kaip tik tą akimirką ir pažiūrėjo į mane Sesuo Užtarėja iš dangaus aukštybių... gerai aš tą kartą pasielgiau, tikrai gerai.

- O trečią dieną, kai ją išsiuntė valyti kiaulidžių, aš ir priėjau, taip lyg netyčia... - springdamas sei-
lėmis malė Slavko. - Sijonus tai jinai pasiraitojo
aukščiau kelių, kad neišsiterliotų, o aš tik prisėli-
nau...

- Kaip tu apie moteris kalbi! - skausmingai ir
įnirtingai sušuko didysis kalvis. Čia jo jautriausia
vieta, matyt, laukiniame krašte iki šiol viskam
dirigavo bobos - ir žmogžudžiui nuolat tekdavo
išsisukinėti.

- Kaip? - naivus žvėries gudrumas neapleido
Slavko ir šį kartą. - Gerai kalbu! Graži buvo boba!

- Moteris!

- Gerai, moteris... Sijonus, sakau, pasiraitojo...

- Negalima taip kalbėti!

- O kodėl negalima? - nuoširdžiai apstulbo Slav-
ko. - Kojos labai gražios buvo. Snukis...

- Veidas!

- Veidas, veidas... Veido jokio, o kojos - oho! Juk
galima pasakyti, kad moteris graži?

- Galima, - pasvarstęs atsakė kalvis. - Tokie žo-
džiai - geri.

- O kad snu... kad veidas jos gražus?

- Galima...

- O kad kojos gražios?

- Irgi galima... - sutrikęs pripažino kalvis.

- Tai aš ir sakau, kad kojos buvo - oho! Aš iš užpakalio tyliai priėjau ir kad pliaukštelėjau... iš meilės. O jinai kad išsitiesė, vaidina, kad pyksta, o pati snu... veidą šluostosi ir šypsosi!

Sukikeno Plikis, pirmykštis Slavko idiotizmas jam, matyt, atrodė labai įdomus ir juokingas. Humoro jausmo jis neprarado, ne be pagrindo tikėdamasis prastumti dvejus paskirtus metelius raštinėje prie sąskaitų. Problemų dėl jo kilo kur kas mažiau, negu tikėjaisi, todėl aš trupučiuką saugojau Plikį nuo didžiausių pavojų.

Tirštai nusispjovė kažkuris katorgininkas, kurio šviesiausios viltys buvo eilinį kartą apgautos. Paklausė:

- Ko čia tavo, Slavko, visos istorijos tik apie tai, kaip boba į purvyną griūna... ar dar kur nors blogiau?

- O man patinka, kai bo... moteris arčiau žemės

maitintojos, - nuoširdžiai prisipažino žmogžudys.
- Tada geriausia...

- Gerai jau, miegot dabar visiems! - Pamaniau, jog pats laikas man įsikišti. Kalvis vis dėlto galėjo palaikyti žmogžudžio kalbas moterų įžeidimu ir pasmaugti pusprotį tiesiog čia pat, ant gulto. Reikalas, aišku, šventas, bet tik ne laive! Klounas taip vargšiuką sudoros - ilgai kraujais spjaudy-sis...

- Neteisus tu, Ilmarai, oi neteiskus! - labai, kaip jam atrodė, gudriai pasakė Slavko. - Vyrams įdomu pasiklausyti, o tu komanduoji.

Bet pritarimo jis nesulaukė. Niekam jo pliurpalai jau nebebuvo įdomūs. Cha... vyresniojo sostą bando paklibinti. Ne jo proteliui...

- Užčiaupk žabtus! - grubiai riktelėjau aš ir kalvis tučtuojau man pritarė:

- Kitaip aš užkišiu! Negerai tu kalbi, jaučia mano širdis!

Žmogžudys akimirksniu užsičiaupė ir stojo palaiminga tyła. Girgždėjo gultai, retkarčiais įlinkdavo nuo kažkieno žingsnių denis, skalandavo į

bortą bangos. Laivelis mažas, greitam kalėjimo klipeiui nesurinko pakankamai kalinių. Todėl ir plaukėm taip ilgai.

Aš gulėjau susisupęs į striukę, retkarčiais iš įpratimo vis pamiklindamas pirštus - lyg ruoščiausi truputį paknebinėti spyną. Tamsu buvo nors į akį durk - prastas dagtis seniai užgeso, o iliuminatorių mums, valdžios manymu, nereikia. Kad migčiau dabar, tai migčiau... bet kad negalima.

Ar jau man vaidentis pradėjo patamsyje visokios nesąmonės, ar...